

**Uchwała nr 48/12/2008 z dnia 10 września 2008 r.
w sprawie finansowania ze środków publicznych ranibizumabu
(Lucentis®) w leczeniu neowaskularnej (wysiękowej) postaci AMD
(zwyrodnienia plamki żółtej związanego z wiekiem)**

Rekomendacja

Rada Konsultacyjna¹ rekomenduje finansowanie ranibizumabu (Lucentis®) w leczeniu wysiękowej postaci zwyrodnienia plamki żółtej związanego z wiekiem w ramach programu terapeutycznego pod warunkiem zapewnienia kosztowo efektywnego sposobu finansowania.

Uzasadnienie rekomendacji

Z uwagi na udowodnioną skuteczność w leczeniu AMD i duże znaczenie społeczne tej choroby finansowanie ranibizumabu ze środków publicznych jest zasadne, pod warunkiem zapewnienia efektywnego kosztowo sposobu finansowania.

Tryb przygotowania rekomendacji

Ocena omawianej technologii przeprowadzona została przez AOTM na zlecenie Ministra Zdrowia z dnia 04.10.2008 r. na podstawie wniosku o umieszczenie w wykazach leków refundowanych, złożonego w Ministerstwie Zdrowia oraz w oparciu o wniosek złożony w Narodowym Funduszu Zdrowia o uruchomienie programu terapeutycznego.

Problem zdrowotny

Zwyrodnienie plamki związane z wiekiem (AMD), jest procesem degeneracyjnym centralnej części siatkówki oka określanej jako plamka żółta, która zapewnia widzenie centralne niezbędne do postrzegania szczegółów przy codziennych czynnościach. Wyróżnia się dwie formy schorzenia: postać suchą oraz postać wysiękową (neowaskularną) spowodowaną tworzeniem się nieprawidłowych naczyń krwionośnych (CNV) pod plamką żółtą, które mogą przepuszczać płyn i powodować krwawienia. Postać sucha występuje częściej, w około 85-90% przypadków i ma łagodniejszy przebieg, jednakże u 10-20% pacjentów suche AMD przekształca się w wysiękowe. Czas postępu choroby może wahać się od kilku miesięcy do kilku lat. Wysiękowe AMD, mimo że występuje u 10-15% wszystkich przypadków AMD, jest w 80-90% przyczyną praktycznej ślepoty po 50 roku życia. W wieku 60-69 lat liczba osób z wysiękową postacią wynosi 5 na 1000 i rośnie do 30 w przedziale wiekowym 70-79 i aż do 104 osób w wieku 80-89 lat.

Obecna standardowa terapia

Aktualnie stosowane technologie w leczeniu wysiękowej postaci AMD to:

¹ Rada Konsultacyjna działa na podstawie zarządzenia Ministra Zdrowia z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie Agencji Oceny Technologii Medycznych z późniejszymi zmianami.. Jej zadaniem jest przygotowywanie rekomendacji dotyczących finansowania technologii medycznych ze środków publicznych.

- PDT – terapia fotodynamiczna z werteporfiną, mająca zastosowanie tylko w postaci dominująco klasycznej CNV, pomaga w stabilizacji widzenia u 60-65% pacjentów (powoduje maksymalny spadek ostrości wzroku o 3 rzędy),
- TTT – przezręcznicza termoterapia, której skuteczność jest podobna lub niższa niż PDT, brak jednak dowodów skuteczności na podstawie dużych, wielośrodkowych badań klinicznych,
- iniekcje doszklistkowe Macugenu, których skuteczność jest podobna jak PDT, ale mogą być stosowane we wszystkich typach CNV (średnia zmiana ostrości wzroku wszystkich pacjentów w badaniu klinicznym VISION to spadek o 6 liter),
- iniekcje doszklistkowe Lucentisu, mające zastosowanie we wszystkich typach CNV, charakteryzują się wysoką skutecznością, ponieważ stabilizują ostrość wzroku w 90-95% przypadków (średnia zmiana ostrości wzroku wszystkich pacjentów w badaniach klinicznych MARINA i ANCHOR to poprawa o około 9 liter),
- iniekcje doszklistkowe Avastinu, które ze względu na bardzo podobną budowę do Lucentisu i dużo niższą od niego cenę są w niektórych krajach podstawową metodą leczenia wysiękowego AMD. W Polsce jest to metoda niezarejestrowana w AMD.²

Proponowana terapia

Ranibizumab jest fragmentem rekombinowanego humanizowanego przeciwciała monoklonalnego, skierowanego przeciwko ludzkiemu śródbłonkowemu czynnikowi wzrostu naczyń typu A (VEGF-A). Preparat ten wykazuje powinowactwo do izoform białka VEGF-A (VEGF110, VEGF112, VEGF165) i zapobiega ich wiązaniu się z receptorami VEGFR-1 i VEGFR-2, w rezultacie hamując proliferację komórek śródbłonka, powstawanie nowych naczyń i przecieku naczyniowego. Ranibizumab wstrzykiwany jest do ciała szklistego. Musi być podawany przez okulistę, posiadającego doświadczenie w wykonywaniu takich iniekcji.

Skuteczność proponowanej terapii

Z przeprowadzonych badań typu RCT przedstawionych w analizie wnioskodawcy wynika, iż stosowanie ranibizumabu przyczynia się do utrzymania ostrości widzenia (brak pogorszenia widzenia), niekiedy następuje również poprawa ostrości widzenia.

Badanie ANCHOR³ wykazało, że comiesięczne iniekcje ranibizumabu przynoszą większy efekt leczniczy niż PDT z wykorzystaniem werteporfiny u pacjentów z poddołkową, dominująco klasyczną postacią CNV związaną z AMD. Ranibizumab zapobiega utracie wzroku, a także poprawia ostrość widzenia po 1 roku terapii.

Badanie MARINA⁴ wykazało, że comiesięczne zastosowanie ranibizumabu zamiast placebo prowadzi do zmniejszenia częstości utraty ostrości wzroku oraz do zwiększenia częstości poprawy ostrości wzroku po 12 i 24 miesiącach. Uzyskane wyniki dla utraty ostrości wzroku oraz poprawy ostrości wzroku świadczą o dużej sile interwencji (niskie wartości NNT). Analiza w podgrupach dla populacji z utajoną i minimalnie klasyczną postacią CNV wykazała istotne statystycznie różnice na korzyść ranibizumabu. W badaniu nie uczestniczyli pacjenci z dominująco klasyczną postacią CNV. U pacjentów stosujących ranibizumab po 12 i 24 miesiącach obserwowano poprawę ostrości wzroku względem wartości wyjściowych, jak również w porównaniu z placebo.

² Opinia Konsultanta Krajowego w dziedzinie okulistyki. Warszawa, 31 lipca 2008.

³ Brown et al. (2006). Ranibizumab versus Verteporfin for Neovascular Age-Related Macular Degeneration. N Engl J Med 2006;355:1432-44.

⁴ Rosenfeld PJ et al. (2006). Ranibizumab for Neovascular Age-Related Macular Degeneration. N Engl J Med 2006;355:1419-31.

Badanie PIER⁵ wykazało, że zastosowanie ranibizumabu zamiast placebo prowadzi do zmniejszenia tempa utraty ostrości widzenia po 12 miesiącach. Ranibizumab podawany w schemacie z badania PIER tj. 3 pierwsze iniekcje w odstępach miesięcznych, a kolejne co trzy miesiące, nie wpływa na poprawę ostrości widzenia.

Bezpieczeństwo terapii

Analiza bezpieczeństwa przedstawiona przez wnioskodawcę⁶, a także dane z odnalezionych opracowań wtórnych⁷ wskazują, że stosowanie ranibizumabu wiąże się z ryzykiem wzrostu ciśnienia śródgałkowego, zapalenia wewnątrzgałkowego oraz z bólem pleców po wlewie dożylnym. Nie stwierdzono obecności istotnych statystycznie różnic w odniesieniu do pozostałych ocenianych rodzajów działań niepożądanych (wewnętrzne zapalenie oka, odwarstwienie siatkówki przedarciove, krwotok do ciała szklстого, zapalenie błony naczyniowej oka, wzrost ciśnienia śródgałkowego powyżej 40 mmHg i 50 mmHg, zaćma, zgon, zawał mięśnia sercowego, udar, krwotoki, ciężkie działania niepożądane).

Koszty terapii

Na koszt podania leku składa się koszt ampułki leku Lucentis (■ zł - cena z VAT i marżą hurtowni), koszt leków dodatkowych związanych z podaniem leku Lucentis (średnio ■ zł), koszty związane z warunkami podania leku (180 PLN na każde podanie leku) oraz koszty badań i wizyt związanych z leczeniem tym lekiem (49,92 PLN, pomijając comiesięczne wizyty związane z podaniem leku). Całkowity koszt podania preparatu Lucentis wyniesie ■ zł. Przy założeniu, że zostanie podanych 8 dawek rocznie (optymalna ilość dawek na podstawie badań) całkowity roczny koszt leczenia jednego pacjenta wyniesie ■ zł.

Wpływ na budżet płatnika

Terapia ranibizumabem jest bardziej kosztowna niż aktualnie refundowane leki.⁸ W przypadku scenariusza aktualnego przewiduje się wzrost wydatków płatnika o 10% rocznie przez najbliższe 3 lata. Wydatki na leczenie pacjentów z AMD w latach 2009-2018 wyniosłyby od 10,2 mln zł do 12,3 mln zł rocznie. Zmiany w wydatkach płatnika przy finansowaniu ranibizumabu będą uzależnione od odsetka pacjentów z AMD leczonych tym lekiem. Największy wzrost wydatków nastąpił by w przypadku finansowania ranibizumabu u wszystkich pacjentów z AMD (zgodnie ze wskazaniami programu terapeutycznego). Dodatkowe wydatki oszacowano na 118 mln zł w pierwszym roku (2009 rok), 295 mln zł w drugim roku (2010 rok) oraz 484 mln zł od piątego roku (2013 rok). Scenariusz ten nie jest realny m. in. dlatego, że ośrodki okulistyczne potencjalnie mogące uczestniczyć w programie terapeutycznym mogłyby wykonać 12 tys. iniekcji doszklstkowych rocznie. W scenariuszu 2, w którym założono, że nie wszyscy pacjenci z AMD otrzymują terapię

⁵ Regillo et al. (2008). Randomized, Double-Masked, Sham-Controlled Trial of Ranibizumab for Neovascular Age-related Macular Degeneration: PIER Study Year 1. Am J Ophthalmol 2008;145:239–248.

⁶ „Porównawcza analiza efektywności klinicznej ranibizumabu z wybranymi opcjami terapeutycznymi w leczeniu zwyrodnienia plamki związaneego z wiekiem (AMD).

⁷ Brown et al. (2006). Ranibizumab versus Verteporfin for Neovascular Age-Related Macular Degeneration. N Engl J Med 2006;355:1432-44.

Rosenfeld PJ et al. (2006). Ranibizumab for Neovascular Age-Related Macular Degeneration. N Engl J Med 2006;355:1419-31.

Regillo et al. (2008). Randomized, Double-Masked, Sham-Controlled Trial of Ranibizumab for Neovascular Age-related Macular Degeneration: PIER Study Year 1. Am J Ophthalmol 2008;145:239–248.

⁸ Analiza BI - Robert Plisko: Uproszczona analiza wydatków płatnika po podjęciu decyzji o finansowaniu ze środków publicznych ranibizumabu w leczeniu AMD. Wersja 0.1. Kraków 2008

ranibizumabem wydatki w 2009 roku oszacowano na 9 mln zł w pierwszym roku (2009 rok), 41 mln zł w drugim roku (2010 rok) oraz 112 mln zł od szóstego roku (2014 rok).

Uwagi i dodatkowe zalecenia Rady Konsultacyjnej

W świetle opinii eksperckich oraz rekomendacji NICE z sierpnia 2008 wskazane byłoby rozważenie finansowania ze środków publicznych innych inhibitorów VEGF (np. bewacizumab).